

שיעור ראשון:

מטרות:

- היכרות עם טיעון השד המתעתע של דקארט.
- היכרות ראשונית עם המושגים ספק, ודאות, ידיעה.

מהלך השיעור:

א. "דבר אחד בטוח":

- כל תלמיד כותב על דף העזר המצורף טענה אחת שהוא בטוח שהיא נכונה וטענה אחת שהוא חושב שהיא נכונה אך איננו בטוח.
- התלמידים מתחלקים לזוגות או שלשות. כל אחד מנסה לערער את הביטחון של השני בטענה הבטוחה ולשכנע אותו באמיתות הטענה הלא-בטוחה. התלמידים מסבירים אחד לשני מה מערער את בטחונם בטענה הלא-בטוחה ומנסים לדמיין מה היה משכנע אותם בוודאותה.
- כל תלמיד ממלא את ארבעת הריבועים של דף העזר: ב.1 הנימוקים לכך שהטענה הודאית ודאית – מה גורם לך להיות בטוח? ג.1 דברים שהיו יכולים לערער את ביטחונך (כולל טיעונים של בן הזוג לפעילות). ב.2 מה גורם לך להיות לא בטוח לגבי טענת ה"נדמה לי ש"? ג.2 דברים שהיו יכולים לגרם לך להיות בטוח.
- ב. קריאת הפסקה הראשונה בעמוד 43 בהגיונות של דקארט (תרגם: דורי מנור, הוצאת ידיעות אחרונות 2001). התלמידים קיבלו את ההיגיון הראשון במלואו ושלושה עמודים מן ההיגיון השני.
- ג. דיון: מה דקארט מנסה לעשות? מהו הפרויקט של דקארט? מדוע הוא חשוב?
- ד. קריאת הפסקה בעמ' 50 ובה טיעון השד המתעתע – המורה מקריא ומסביר: דיון: מה הטיעון מראה? מה אתם חושבים על הטיעון? למה שהשד יתעתע בי? האם השד צריך להתקיים או שמספיק שהוא יכול להתקיים?
- ה. דיון: האם השד מערער את ביטחונכם בדברים שהייתם בטוחים בהם?
- ו. קריאת הפסקה של הקוגיטו בעמ' 53 בדקארט. המורה מקריא ומסביר.
- הרחבה: צפייה בסרט "מטריקס" ודיון בשאלות של מציאות מול מציאות מדומה.

מקורות:

- דקארט, רנה. הגיונות על הפילוסופיה הראשונית. תרגם: דורי מנור. תל-אביב: ידיעות אחרונות 2001. עמ' 53-43.
- מטריקס. ביים: אנדי ואשובסקי. האחים ורנר 1999.
- עזר למורה: וינריב, אלעזר. רציונליזם ואמפיריציזם: יחידות 1-5. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה 1990. עמ' 104-80.